

ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА ЯК ІННОВАЦІЙНОГО НАПРЯМКУ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Д.М. Дідух, аспірант
Житомирський національний агроєкологічний університет

В останні роки в Україні індустріалізація сільськогосподарського виробництва супроводжувалася посиленням антропогенного тиску на довкілля та погіршенням якості сільськогосподарської продукції, що призводить до пошуку аграріями альтернативних, інноваційних систем господарювання, найбільший інтерес з-поміж яких для держави представляє органічне землеробство. Важливе значення для підвищення ефективності використання земель у сільському господарстві з урахуванням екологічного чинника, а також недостатність досліджень цієї проблеми з точки зору обліку та економічного аналізу визначають актуальність даної теми.

Питанням органічного виробництва та екологічно чистої продукції приділялося багато уваги такими дослідниками як В. Власов, І. Дідич, С. Ілляшенко, О. Тлетов, В. Шлапак, А. Голубев, Л. Ернандес, А. Жученко та інші. Дослідження питань теорії і практики організації системи управлінського обліку в Україні проводять Ф. Бутинець, З. Задорожний, О. Кудря, В. Лень, О. Лишиленко, Н. Малюга, М. Пушкар, Ю. Цаль-Цалко та інші. Проте теоретичні та практичні аспекти облікового забезпечення органічного сільського господарства все ще залишаються недостатньо дослідженими.

Метою дослідження є обґрунтування та поглиблення теорії і методики обліку інноваційного сільського господарства а розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління органічною діяльністю підприємств.

Ефективна система обліку повинна охоплювати послідовність операцій з прийняття управлінських рішень та спрямовуватись на інформаційне забезпечення управління і контроль формування витрат та доходів з метою сприяння підвищенню ефективності господарювання. Для організації ефективного обліку витрат органічного сільського господарства необхідно вирішити наступні питання:

1. Організувати обліково-аналітичне забезпечення з метою формування відокремленої систему інформації про господарські операції органічної діяльності підприємств.

2. Ідентифікувати систему рахунків управлінського обліку в рамках робочого плану рахунків, (з максимальною їх деталізацією), за якої органічна інноваційна діяльність на підприємстві відображалася б як окремих об'єкт обліку. Найбільш оптимальним, на нашу думку являється використання безпосередньо бухгалтерського плану рахунків з додаванням на деякі рахунки специфічної управлінської аналітики. Крім того, доцільним буде створення окремих субрахунків для відображення органічних запасів, витрат та доходів від органічного виробництва.

3. Визначити центри відповідальності за органічну діяльність на підприємстві. Сегментами діяльності для інноваційного сільськогосподарського підприємства можуть виступати сегменти, які призначені для обліку органічних продуктів, їх реалізації та визначення результатів. Зокрема, аналітичний облік витрат і виходу продукції слід вести за окремими культурами, тваринами або їх групами чи видами робіт відповідно до розробленого завдання. При цьому для ефективного контролю за витратами слід встановити міру відповідальності (фінансової та адміністративної) керівника по кожному центру, що буде залежати від організаційної структури підприємства.

4. Обґрунтувати вибір управлінської класифікації витрат і ступеня її деталізації. На наш погляд, для будь-якої організації що займається інноваційним землеробством, найбільш підходящою представляється аналітика за статтями витрат та в залежності напрямків виробництва – органічного та неорганічного. Використовуючи за основу методичний підхід, який запроваджений у статистичній формі 50 с.-г., при оперативному визначенні собівартості органічної продукції рослинництва рекомендується застосовувати такі статті витрат у натуральних показниках і грошовому виразі: оплата праці (пряма і непряма); відрахування на соціальні заходи; органічне насіння (садивний матеріал); неорганічне насіння; органічні добрива;

неорганічні добрива; теплоенергетичні витрати; паливо-мастильні матеріали; амортизація; витрати на ремонт основних засобів; плата за оренду майна або майнового паю; плата за оренду земельних ділянок або часток (паїв); оплата послуг, виконаних сторонніми організаціями; інші витрати; інші органічні витрати; витрати на побічну продукцію (вираховуються); витрати на збут.

5. Розробити та затвердити графік документообігу, а також якісну систему звітності. При цьому форми внутрішньої звітності визначаються виходячи з того, яка інформація більшою мірою цікавить керівництво – наприклад, щотижневий звіт про витрати з угрупованням всіх статей на постійні та змінні і доходи.

6. Вибрати підсистему управлінського обліку для калькуляції собівартості органічної продукції.

Отже, використання запропонованої методики ведення управлінського обліку на інноваційних сільськогосподарських підприємствах дасть можливість оперативного збору, систематизації та достовірного аналізу інформації про витрати, доходи та ефективність діяльності щодо різних напрямків виробництва. Це дозволить на практиці оцінити прибутковість ведення органічного виробництва та сприятиме розвитку екологічнобезпечного господарювання.

Література

1. Кобець М.І. Органічне землеробство в контексті сталого розвитку / М. І. Кобець // Проект «Аграрна політика для людського розвитку». Актуальні питання аграрної політики: зб. робіт 2004–2004. – С. 106–132.

2. Крупина Н.Н. Оценка эффективности инновационного развития предприятия в условиях его экологизации / Н. Н. Крупина, Я. Я. Яндыганов. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elibrary.ru/item.asp?id=15263041>.

3. Міжнародної федерації з розвитку органічного землеробства – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifoam.org>.

4. Мінаков О.В. Облік і аналіз в управлінні інноваційною діяльністю підприємств: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.09 / О.В. Мінаков; Держ. акад. статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. – К., 2009. – 22 с.

5. Проскурина В.А. Бухгалтерский финансовый и управленческий учет инноваций: дис. на соиск. ученой степ. канд. економ. наук / В.А. Проскурина. – Шахты, 2001. – 192 с.

6. Сокол Л.М. Екологічне (органічне) землеробство – складова сталого сільського господарства / Л. М. Сокол, Т. Р. Стефановська,

В. В. Підліснюк // Екологічна безпека. – 2004. – № 3-4. – С.8.

7. Федерація органічного руху України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.organic.com.ua>.